

Zatî Divanı'nda Arapça Kelimelerin Fonetik ve Biçim Açısından Değerlendirilmesi

Yar.doç. İbtisam Oraibi ABDULLAH

Bağdat Üniversitesi,
Diller Fakültesi, Türk Dili
ve Edebiyatı Bölümü,
07731741405
ibtisamuraibi@colang.uobaghdad.edu.iq

**دراسة حول تغيرات الشكل والصوت
للکلمات العربية في ديوان ذاتي**

م.م. ابتسام عريبي عبدالله

جامعة بغداد - كلية اللغات - قسم اللغة التركية
رقم الهاتف: 07731741405
البريد الإلكتروني: ibtisamuraibi@colang.uobaghdad.edu.iq

Özet

Osmanlıcada pek çok Arapça kelime kullanılmaktadır. Türkler tarih boyunca çeşitli yazılar kullanmışlardır. Bunların en önemlileri, sırasıyla Orhun, Uygur, Arap ve lâtın harfli yazılardır. Arap harfleri Türklerin arasına islâmiyetle birlikte girmiş, 10. yüzyıldan 20. yüzyılın başlarına kadar kullanılmaktadır.

Arap harfli Türk yazısı, bin yıl kadar devam etmiştir. Osmanlıcada 31 harf bulunmaktadır. Osmanlıcada kullanılan harflerin sayısı 36' ya yükselir. Arap harfleri aslında 28 tanedir. Esas şekiller bakımından ise harf sayısı 15' tir: (أ ب ح د ر س) (ص ط ع ف ك م و ه ي).

Zatînin "Gazeller kısmı" başlıklı divanı on beş yüzyıl dönemlerde yazılmıştır. Dolayısıyla bu divanda çok sayıda Arapça kelimeleri kullanılmıştır. Bunun yanında bir çok dilden farklı nispette yabancı kelimeler de kullanılmıştır. Bu Arapça kelimeleri Türkçeye girdiğinde yapısı bakımından değişikliklere uğramıştır.

Bu çalışmada Zatî Divanı "Gazeller kısmı" harf ün-nün kasidesinden sadece birkaç örnekler ele aldım. Bunun nedeniyle çalışmamızda Arapça kelimelerin fonetik ve biçim yapısı ele alındı.

Bu çalışmada kullanılan Arapça kelimeler tespit edildiğinden sonra yapısına göre tasnif edilmiştir. Bu tasnif biçim yapısı bakımından ; yalın, türemiş ve birleşik kelimeleri, fonetik yapısı bakımından ise, fonetik değişmesi ve fonetik uyumlarını içine kapsamaktadır. Fonetik yapısı bakımından ise kelimeler Arapça fonetik özelliklerini taşımaktadır ve telaffuz bakımından değişikliklere uğramıştır, çünkü Türkçe alfabesinde (ء خ ح ذ ع ق ض ة) harfleri yoktur.

Anahtar Kelimeler: Kelime, Arapça, Osmanlıca , Fonetik, Biçim.

Giriş

XV. yüzyılın başında diğer büyük şâiri zâtîdir. Balıkesir'de doğan ve asıl adı İvaz Çelebi olan Zâtî, memleketinde biraz okumuş ve şiir söylemeğe başlamıştır. Zâtî'nin yüzlerce kasîde ve iki bin aşkın gazelden meydana gelen büyük divanından başka Şem'ü Pervâne, Ahmed ü Mahmûd, Ferruh - nâme , Siyer-i Nebi , Fâl-i Kur'an, Şehrengiz adlı eserleri ve mensur Mecmua-i Letâîfi vardır. (Timurtaş 1981: 201)

Eski yazı Türkçe dil tarihi bakımından üç devrede ayrılmaktadır. Eski Osmanlıca (1250-1450), Orta Osmanlıca (1450-1840) ve yeni Osmanlıca(1840-1910) . (Banguoğlu,2007: 17)

Bilindiği gibi, orta Osmanlıca'da Arapça ve Farsçadan sık sık kelimler girmiştir.

Kelime: Anamlı fonetik ya da fonetik birliğine kelime denir (Hengirmen,2007: 115). Kelimelerin yapısını fonetik ve biçim olmak üzere iki bakımdan ele almak lazımdır. Çünkü kelimelerin bir fonetik yapısı, birde biçim yapısı vardır.(Ergin, 2000: 97)

Burada konumuz fonetik uyum ve değişmesi bakımından ele alınacaktır. Fonetik değişmesi: bir dilde kendiliğinde veya o dilin fonetik eğilimlerine bağlı olarak, kelime veya eklerde, bir fonetğin yerini genellikle kendisine yakın başka bir fonetik veya gelişme yolu ile kendisinden türemiş başka bir ses bırakması olayı. (Korkmaz, 2007: 185)

1. Türkçede uzun fonetikli yoktur. Arapça uzun fonetikli için **أ و ی** harfleri kullanılır.(Öztürk, 1988: 5)
2. (**ء ع ظ ض ح ث**) harfleri Arapçaya mahsustur, yalnız Arapça kelimelerde bulunur. (Türk Dünyası El Kitabı, 1971: 353)
3. "**ذ**– harfi Arapça mahsustur. **خ** – " h" harfidir. Arapça ve Farsçadan başka Türkçede de vardır. (Egin,2016: 9)
4. Türkçede kelime sonunda "b, c, d, g" fonetikleri bulunmaz. Yabancı asıllı kelimelerdeki " p, ç, t, k " şeklinde telaffuz edilirler.(Güneş, 1997: 71)

5. Türkçede ince ve kalın fonetikli uyumu vardır. Osmanlıcadaki Arapça gelmiş kelimelerde fonetikli uyumu yoktur. (Timurtaş, 2008: 107)
6. Türkçede fonetiksizler arasında da uyumu vardır . Türkçede geçmiş bir çok yabancı kelimedede, bu fonetiksizlerin sertlik- yumuşaklık uyumu yoktur. (Timurtaş, 2008: 108)
7. Arapça kelimelerde yuvarlak ṭ̄ harfi vardır. Osmanlıcada bu harf ت veya ة (e)'ye çevrilmiştir. (Ergin, 2016: 29)
8. Arap alfabesinde Bitişen harfler ve Bitişmeyen harfler vardır. Türkçede yoktur. (Öztoprak, 2012: 8)
9. kelimeleri Türkçeye Arapçadan girmiş, iki ünsüzle biten tek heceli bir çok kelime, Türkçe söylenişe uydurularak ünsüzleri arasına ünlü getirilmiştir. (Demir, 2006: 66)
10. Arapçadaki kalın sıradan kelimelerde s ünsüzü için (ص) harfinin kullanılması. (Gülsevin, 2004: 77)

Bu çalışmada incelediğimiz konu Arapça'nın biçim yapısı bölümlerinde yer alır. Biçim yapısı bakımından ise biçim yapısı ve çeşit kelimeleri ele alınacaktır.

Biçim bilgisi: bu bölümde kelimelerin anlam bakımından çeşitleri, çekimleri, türeyişleri ve bileşmeleri incelenir (Gencan,1971: 68). Kelimeler, hem yapı, hem de anlam bakımından incelenir. Yapı bakımından, kelimeler, üçe ayrılır. Yalın kelimeler, türemiş kelimeler ve birleşik kelimeler vardır (Ediskun, 1985: 103). Anlam bakımından ise, Türkçede sekiz kelime türü vardır: (isim, sıfat, zamir, belirteç, ilgeç, bağlaç, ünlem ve fiil) (Hengirmen, 2007: 115).

Aşağıdaki tabloda Arapça kökenli kelimelerin fonetik ve biçim yapısı ele alınmış, ayrıca sözcüklerin fonetik uyum değişmesine de işaret edilmiştir.

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Âdem	Kelime başında uzun (â) bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1005:1/s.3
A'lâ	kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelime sonunda (ـ)harfin bulunması	Zarf	Yalın	1005:3/s.4
âhîr	Kelimedede fonetik uyumu vardır.	Zarf	Yalın	1010:2/s.7
âhîrı olur	Kelimedede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1013:5/s.9
Âb-ı hîzrî	1.Kelime başında uzun (â) bulunması Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim tamlaması	Birleşik isim	1038:1/s.23
Allâhdan	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1045:1/s.27
A'dâ	Kelime ortasında (ع)harfin bulunması Kelime sonunda (ـ)harfin bulunması	İsim	Yalın	1048:7/s.29
aḥvâlüm	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1050:3/s.30
aḥbâbdan	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1032:1/s.19
aşḥâbdan	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1032:1/s.19
ammâ	Kelimedede fonetik uyumu vardır	Edat	Yalın	1069:1/s.41
Aṭlası	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1104:3/s.63
'azâbından	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim	Yalın	1004:5/s.3
'azâb	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1041:3/s.25
'Arş-ı mu'allâ	1. Kelime başında (ع)harfin bulunması 2.kelime ortasında (ع) harfin bulunması.	Sıfat tamlaması	Birleşik sıfat	1005:1/s.3
'ankâ	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelime sonunda uzun (â) bulunması	İsim	Yalın	1005:7/s.4
'alemde	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1006:2/s.4
'aqlum	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim	Yalın	1006:4/s.4
'âşîka	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1014:1/s.9
'arz it	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1035:3/s.21
'aceb	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Zarf	Yalın	1053:5/s.32

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
'ayn-ı	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim	Yalın	1063:2/s.38
'aziz	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1064:6/s.39
'andelîb-i	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1072:3/s.43
'ayş	Kelimedede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1072:4/s.44
'ahdine ol	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1074:6/s.45
'Arşuñ uyhuşu	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1089:2/ s.54
'amellerinden	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1098:3/s.59
'âkıbet bulur	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1112:4/s.68
'âşık olmadın	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1142:3/s.86
'adûnuñ sözi	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1141:5/s.86
'ayn-ı mâl	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1146:3/s.88
'afv it	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1152:3/s.92
'adûlar	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim	Yalın	1162:4/s.98
'ariflerûñ kuṭb-ı	Kelime başında (ع)harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1168:3/s.102
'Arş-u Nesr-i ṭâ'irûñ	Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1207:5/s.128
'âr itmez	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1180:6/s.111
'âriż olmış	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1182:5/s.112
'âriż oldı	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1185:9/s.115
'arż iderse	Kelime başında (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1189:5/s.117

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beýt/Sayfa
Billâhî	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Cer harfi ve isim	1005:7/s.4
baħr-ı 'ışkuñ	2.Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1014:3/s.9
Behcet-ü ħüsn	Kelimede fonetik uyumu vardır	Sıfat tamlaması	Birleşik sıfat	1022:2/s.13
Bihâ	Kelimede fonetik uyumu yok	Zamir	Arapça zamiri	1023:1/s.14
Bi- ħaddüm	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Cer harfi ve isim	1023:5/s.14
burâķ-ı	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1028:5/s.17
berķ	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1028:5/s.17
Babdan	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1032:4/s.20
baħr-i 'aden	2.Kelime başında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1036:4/s.22
Baħtumuz	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1045:1/s.27
Belâ	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1053:3/s.32
Belâġat	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1053:5/s.32
Billûrdan	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1064:5/s.39
Bî- vefa	Kelimede fonetik uyumu yok	Harf	Cer harfi	1168:6/s.102
Bu'd el- maşrıķayn	Kelime ortasında (ع)harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1169:2/s.103
Beyn	Kelimede fonetik uyumu vardır	Zarf	Yalın	1169:2/s.103
Beyn el 'arzi	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim tamlaması	Birleşik isim	1169:2/s.103
Belâ eyler	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1176:4/s.108
Cemâli	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1004:1/s.3
Cümleden	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1005:3/s.4
Cefâ	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1009:4/s.6

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Cevher olsun	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1009:5/s.6
Cehd eyle	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1010:4/s.7
Cism-i	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1012:2/s.8
Cennet-i	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1018:1/s.11
Cebîn	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1026:2/s.16
Cevâb itmez	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1026:2/s.16
Cür'adan	Kelime ortasında (ع)harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1038:5/s.24
cerrâh	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1053:3/s.33
cereyân	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1059:5/s.36
Cennet-i firdevs-i	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Sıfat tamlaması	Birleşik sıfat	1095:5/s.57
Cefâlar itmez	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1097:4/s.58
Cevr kııl	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1129:4/s.78
Cem' itsele	Kelime sonunda (ع)harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1131:4/s.79
Cum'ada	Kelime ortasında (ع)harfin bulunması	İsim	Yalın	1148:5/s.90
Cum'a gün	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1170:2/s.104
Cemâl eyledi	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1154:5/s.94
Dâ'imâ	kelime ortasında (ـ) hemze harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Zarf	Yalın	1004:4/s.5
dünyâ	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1017:4/s.11
Devlet	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1020:3/s.12
Du'adan	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması kelime sonunda (ـ) hemze harfin bulunması	İsim	Yalın	1026:5/s.16

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Du'â kıl	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması kelime sonunda (ة) hemze harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1122:4/s.74
Du'alar eylesün	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1187:7/s.116
devrân	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1039:5/s.24
Dâ'ire	kelime ortasında (ة) hemze harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1058:5/s.35
Dehre	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Zarf	Yalın	1059:2/s.35
dağık	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1059:2/s.35
Devr eyledi	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1062:7/s.38
Dârü-s-selâm-ı	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1090:6/s.54
Eflâk	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1004:3/s.3
Eczâ	kelime sonunda (ة) hemze harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1006:1/s.4
Ey Âdem	Kelimede fonetik uyumu yok	Edat	Birleşik isim	1006:2/s.4
Eser	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1007:3/s.5
Ezelde	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Zarf	Yalın	1008:5/s.6
Esbâbdan	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1010:5/s.7
Emlâkden	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1010:5/s.7
Ene'l-ğâğ	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim tamlaması	Birleşik isim	1010:7/s.7
Eşcâra	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1013:2/s.8
Emân	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1015:1/s.9
Evvel	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Zarf	Yalın	1018:2/s.11
eğrâfdan	Kelimede fonetik uyumu yok	Zarf	Yalın	1023:5/s.14

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Esîr-i	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1037:2/s.23
Ey gûşşa	Kelimede fonetik uyumu vardır	Edat	Ünlem	1048:7/s.29
Ey 'ömr	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	Edat	Ünlem	1168:6/s.102
Emrâzna	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1069:1/s.41
Eş'âr	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1093:1/s.56
El maşrıqayn	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1169:2/s.103
faşl olur	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1004:4/s.3
Fir'avn-ı	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1005:5/s.4
Firdevse	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1010:4/s.7
furşat	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1027:5/s.17
feşâhat	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1053:5/s.32
fuğâ'a	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1081:3/s.49
farğ idemez	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1096:3/s.58
farğ olmaz	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1165:1/s.100
farğ eylemez	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1133:2/s.80
Fehm itdi	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1114:5/s.69
firâkı itdi	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1136:7/s.83
Ferâgat eyledüm	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1141:1/s.85
Felek itmişdür	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1154:3/s.94
Gevher	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1019:3/s.3
gûşşa	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1004:4/s.3
ğarğ	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1005:5/s.4

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
ğarķ eyle	Kelime başısında (ġ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1050:5/s.31
ğarķ olmuş	Kelime başısında (ġ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1205:3/s.127
ğubâr	Kelime başısında (ġ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1032:2/s.19
hâlin	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1004:5/s.3
hâşr eyle	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1004:5/s.3
hâşr olsun	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1057:5/s.34
hâşr olmuş	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1130:4/s.79
hâķîr	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1005:3/s.4
hâķ	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1010:7/s.7
hâşret-i	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1012:1/s.8
hüsne	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Sıfat	Yalın	1021:3/s.13
hüsne eyler	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1167:4/s.102
hüsne eylemiş	Kelime başısında (ħ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1173:4/s.106
hürmetlü	1.Kelime başısında (ħ) harfin bulunması Kelime sonunda (t) harfin bulunması	Fiil	Türemiş kelime kökü hürmet, Türkçede -lü yapım eki getirilerek türetilmiştir.	1027:3/s.17

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
h�azer	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1112:3/s.68
h�azer eyle	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1037:4/s.23
h�azer kıl	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1115:3/s.69
h�alv�	Kelime başısında (�) harfin bulunması. Kelime sonunda (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1037:5/23
h�ayr�n olmasun	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1038:5/s.24
h�aşıl	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1055:2/s.33
h�ay�t	Kelime başısında (�) harfin bulunması Kelime sonunda (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1062:4/s.37
h�ayvanı	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1062:4/s.37
h�azz ider	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1067:1/s.40
h�aber	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1011:1/s.7
h�a�-ı	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1024:2/s.14
h�al�ş	Kelime başısında (�) harfin bulunması	İsim	Yalın	1045:2/s.27
h�al�ş olsun	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1028:1/s.17
h�al�ş olursa	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1031:5/s.19
h�al�ş eyle	Kelime başısında (�) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1056:1/s.33

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
hâtr	Kelime başısında (ح) harfin bulunması	İsim	Yalın	1034:4/s.21
hâtem	Kelime başısında (ح) harfin bulunması	İsim	Yalın	1035:4/s.21
halk it	Kelime başısında (ح) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1046:2/s.28
havfden	Kelime başısında (ح) harfin bulunması	İsim	Yalın	1059:1/s.35
havf eylemez	Kelime başısında (ح) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1172:6/s.105
Hevâdan	Kelime başısında (ه) harfin	İsim	Yalın	1026:1/s.16
Hilâl	Kelime başısında (ه) harfin	İsim	Yalın	1033:3/s.20
Hicrân	Kelime başısında (ه) harfin	Sıfat	Yalın	1039:2/s.24
Helâk eyler	Kelime başısında (ه) harfin	Fiil	Birleşik fiil	1158:3/s.96
'İşkı şarâbindan	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1004:3/s.3
'İşk	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1005:4/s.4
'İşk olsun	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik isim	1094:1/s.56
İlâhî	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1004:5/s.3
İle	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Edat	İlgeçler	1005:4/s.4
ihsân it	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1056:1/s.33
İhyâ ider	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1065:1/s.39
intizâr	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1119:1/s.72
'İd	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1093:4/s.56
'İd eyler	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1189:4/s.117
ihtiyârı	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1131:5/s.80

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
'ilim	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1190:7/s.118
Kelâm olsa	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1004:4/s.3
Kitab-ı	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1004:4/s.3
Kübrâ	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1005:1/s.3
Kâ'be-i	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1011:2/s.7
Keremler eylesün	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1011:3/s.7
Keremler eyler	Kelimede fonetik uyumu vardır.	Fiil	Birleşik fiil	1012:3/s.8
Ken'an	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1018:2/s.11
Kevkebin	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1028:7/s.17
Kevser şafâsından	Kelimede fonetik uyumuvardır.	İsim tamlaması	Birleşik isim	1056:2/s.34
Kevn-û	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1074:1/s.44
Kerbelâyı 'ışqda	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1135:3/s.82
kıyâmetde	Kelime başısında (آ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1004:5/s.3
kıyâmet eyle	Kelime başısında (آ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1004:5/s.3
qahra	Kelime başısında (آ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1005:5/s.4
qorsan	Kelime başısında (آ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1005:6/s.4
qaşr-ı ferdevsi	Kelime başısında (آ) harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1020:5/s.12

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside: Beyt/ Sayfa
kaşr-ı	Kelime başısında (ş) harfin bulunması	İsim	Yalın	1179:4/s.110
karâr-u	Kelime başısında (r) harfin bulunması	İsim	Yalın	1031:5/s.19
kalbüm	Kelime başısında (b) harfin bulunması	İsim	Yalın	1049:4/s.30
kaıra kaıra	Kelime başısında (r) harfin bulunması	Zarf	Yalın	1049:3/s.30
kaşd eyledi	Kelime başısında (ş) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1949:5/s.30
kaşd eylemiş	Kelime başısında (ş) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1110:5/s.67
kal'a-i	Kelime başısında (ş) harfin bulunması Kelime ortasında (e) harfin bulunması	İsim	Yalın	1064:4/s.39
kaıbr eyle	Kelime başısında (ş) harfin bulunması	Fiil	Birleşik isim	1068:2/s.41
kânûn	Kelime başısında (n) harfin bulunması	İsim	Yalın	1069:4/s.42
kaıtl eyle	Kelime başısında (ş) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1076:4/s.46
Lü'lü'	Kelime orta ve sonunda (l) harfin bulunması	İsim	Yalın	1009:5/s.6
leâfet	Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1018:5/s.11
lûtf	Kelimede fonetik uyumu var	Sıfat	Yalın	1025:4/s.15
lûtf kıl	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1028:2/s.17
lûtf it	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1029:1/s.18
lûtf eyle	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1057:3/s.34
lûtf itsün	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1078:3/s.
laııza	Kelimede fonetik uyumu var	Zarf	Yalın	1107:3/s.65

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
lâyık oldur	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1117:11/s.71
lezzetinden	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1173:5/s.106
Ma'nâ	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelime sonunda (س) harfin bulunması	İsim	Yalın	1005:3/s.4
Menzilüñ 'arş-ı	Kelimede fonetik uyumu var	İsim tamlaması	Birleşik isim	1010:1/s.6
Mu'allâ kııl	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1010:1/s.6
Melekler	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1012:1/s.8
mısr-ı	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1018:2/s.11
medh eylesün	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1018:4/s.11
miñnete	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1019:1/s.12
mañabbet menziline	Kelimede fonetik uyumu var	Sıfat tamlaması	Birleşik sıfat	1023:4/s.14
muñammed ümmeti	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1026:3/s.16
merñabâdan	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1027:1/s.16
merñbâ kılsa	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1028:3/s.17
mısrâ sultân	Kelimede fonetik uyumu var	İsim tamlaması	Birleşik isim	1031:5/s.19
Müsâ	Kelimede fonetik uyumu yok Kelime sonunda (س) harfin bulunması	İsim	Yalın	1045:2/s.27
mârût	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1046:3/s.28
muñribâ	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1069:4/s.42
Melâ'k	Kelimede fonetik uyumu yok Kelime ortasında (ك) harfin bulunması	İsim	Yalın	1071:4/s.43
Meyl eylemez	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1074:5/s.45
Meyl eylese	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1059:6/s.36
Meyl eyle	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1068:5/s.41

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Mecâl oldum	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1057:2/s.34
Mir'âta	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1154:5/s.94
Mü'minler	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1168:1/s.102
Mü'ammer	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1168:4/s.102
Ma'dûm	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1175:3/s.107
merhabâ kılsa	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1210:4/s.130
Müşerref eyle	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1215:6/s.133
nazar	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1005:2/s.3
nazm eylemem	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1009:5/s.6
Nücûm-ı	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1013:1/s.8
noğşânı	Kelimede fonetik uyumu var	Sıfat	Yalın	1016:4/s.10
Nûr	Kelimede fonetik uyumu var	Sıfat	Yalın	1028:5/s.17
Nefes	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1045:2/s.27
Nûr Âyeti	Kelimede fonetik uyumu var	İsim tamlaması	Birleşik isim	1045:1/s.27
Ni'met	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelime sonunda (ة) harfin bulunması	İsim	Yalın	1164:4/s.100
nâzır olsunlar	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1192:7/s.119
'ömr	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1064:3/s.39
'ömrüm	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1034:5/s.21
ruhuñla	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın kelime kökü ruhun, Türkçede -la ilgeç olarak kullanılır.	1008:4/s.6

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
rahm	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1010:6/s.7
riğvan	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1017:2/s.11
Rabb-ül 'alemin	2.Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim tamlaması	Birleşik isim	1021:3/s.13
Rab	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1022:4/s.14
Remz	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1016:4/s.10
raķıb	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1034:3/s.21
rûh-ül emin	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim tamlaması	Birleşik isim	1063:1/s.38
ramazân	Kelimede fonetik uyumu vardır.	İsim	Yalın	1093:1/s.56
raķs eyler	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1100:2/s.60
rıhlet eyler	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1101:3/s.61
Ref' olurdı	Kelime sonunda (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1103:5/s.62
Ra'd	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Birleşik isim	1115:2/s.69
reffik eyle	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1148:6/s.90
Rıza	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1206:3/s.127
Sûre-i kevser	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim tamlaması	Birleşik isim	1017:2/s.11
Selsebil	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1017:2/s.11
Seyr ider	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1020:1/s.12
sâķiyâ	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1016:1/s.10
Seher	Kelimede fonetik uyumu vardır	Zarf	Yalın	1016:5/s.10
Su'âl itdüm	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1026:2/s.16
sâķi	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1046:5/s.28
Sebeb olsun	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1134:5/s.81

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Seb'îl eyler	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1135:1/s.82
Selâmet	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1158:4/s.96
sevķ olsalar	Kelimede fonetik uyumu vardır	Fiil	Birleşik fiil	1208:6/s.129
şubħ	Kelimede fonetik uyumu vardır	Zarf	Yalın	1008:4/s.6
şanemden	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1013:4/s.8
şûret	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1025:2/s.15
şabâdan	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1026:1/s.16
şihħat	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1045:4/s.27
şabr	Kelimede fonetik uyumu vardır	Sıfat	Yalın	1082:3/s.49
şafâ	Kelimede fonetik uyumu vardır	İsim	Yalın	1139:4/s.85
şâhib	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1152:4/s.92
şanâyi'le	Kelimede fonetik uyumu yok	Zarf	Yalın kelime kökü sanayi, Türkçede -le bağlaç olarak kullanılır.	1154:2/s.94
Şu'le-i	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1007:4/s.5
Şem'-i	Kelime sonunda (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1006:1/s.4
şeytâna	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1006:2/s.4
Şi'ri	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1018:5/s.11
Şefâ'at	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1026:3/s.16
Şikâyet itdüm	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1027:2/s.16
Şikâyet eylesen	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1031:5/s.19
Şehid olmuş	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1028:5/s.17

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
şafak	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1029:3/s.18
Şarâb-i 'ışkı	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1029:4/s.18
Şehdü	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1039:1/s.24
Şekkerden	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1039:1/s.24
Şehid eyler	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1135:4/s.82
Tiryâk	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1008:5/s.6
Teşbih iderse	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1009:2/s.6
Ta'lim	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1014:2/s.9
telkîn	Kelime ortasında (ك) harfin bulunması	İsim	Yalın	1022:5/s.14
Terk eyledün	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1041:4/s.25
Tevbeden	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1043:1/s.26
tesbih	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1048:6/s.29
Ta'zîm ider	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1053:4/s.33
Te'âlâ	Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1065:7/s.40
Temâşâ eyledi	Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1066:1/s.40
Teşbih iderse	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1070:4/s.42
Tamâm olsun	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1092:3/s.55
Tebessüm itdi	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1097:1/s.58
taḥammül idemez	Kelimede fonetik uyumu var	Fiil	Birleşik fiil	1160:2/s.27

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
talib olsam	Kelime başısında (ط) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1035:1/s.21
tâkat	Kelime başısında (ط) harfin bulunması	İsim	Yalın	1076:3/s.46
tûfânı	Kelime başısında (ط) harfin bulunması	İsim	Yalın	1145:5/s.88
'uşşâka	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	İsim	Yalın	1033:3/s.20
'uşşâk eyledi	Kelime başısında (ع) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1124:5/s.76
vaḥdete	Kelime başısında (د) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1005:7/s.4
Vech	Kelime başısında (د) harfin bulunması	İsim	Yalın	1017:5/s.11
vaşf itdi	Kelime başısında (د) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1017:5/s.11
vaşf eyle	Kelime başısında (د) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1056:5/s.34
vaşf ider	Kelime başısında (د) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1058:3/s.35
Veli	Kelime başısında (د) harfin bulunması	İsim	Yalın	1040:4/s.25
vaḳtı	Kelime başısında (د) harfin bulunması	İsim	Yalın	1043:1/s.26
Vâ'iz	Kelime başısında (د) harfin bulunması Kelime ortasında (ع) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1058:3/s.35
Vefâ	Kelime başısında (د) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1057:1/s.34

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Vefâsuz	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Sıfat	Türemiş kelime kökü vefa, Türkçede -suz yapım eki getirilerek türetilmiştir.	1040:2/s.25
Vefâ eyle	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1092:3/s.55
vişâl olmazsa	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1125:4/s.76
vaşlına olmaz	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1131:4/s.79
vaşşilere	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1149:5/s.91
vağan	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1200:1/s.124
Va'de	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması Kelime ortasında (ﻉ) harfin bulunması Kelimede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1204:3/s.126
Yûsuf	Kelimede fonetik uyumu var	İsim	Yalın	1043:2/s.26
Yûsuf cemâl-i	Kelimede fonetik uyumu var	Sıfat tamlaması	Birleşik sıfat	1007:2/s.5
Yûsuf-ı ken'ân	Kelimede fonetik uyumu yok	İsim tamlaması	Birleşik isim	1018:2/s.11
'yş	Kelime başısında (ﻉ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1130:2/s.79
Zülf-i	Kelime başısında (ﺯ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1006:4/s.4

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
Ziyâde	Kelime başısında (ز) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1009:5/s.6
Zümürüdden	Kelime başısında (ز) harfin bulunması	İsim	Yalın	1019:1/s.12
Zamân	Kelime başısında (ز) harfin bulunması	Zarf	Yalın	1023:1/s.14
Zâhid	Kelime başısında (ز) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1072:2/s.43
zevrağ	Kelime başısında (ز) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1105:5/s.63
Za'if	Kelime başısında (ض) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Sıfat	Yalın	1005:3/s.4
Za'if eyledi	Kelime başısında (ض) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1033:4/s.20
Zarar eyler	Kelime başısında (ض) harfin bulunması	Fiil	Birleşik fiil	1121:1/s.73
zâhir	Kelime başısında (ظ) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1007:4/s.5
zâhir olur	Kelime başısında (ظ) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1032:3/s.20
zâhir olaydı	Kelime başısında (ظ) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	Fiil	Birleşik fiil	1164:5/s.100
zâlim	Kelime başısında (ظ) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1040:3/s.25

Arapça Kelimeler	Fonetik Yapısı	Tasnifi (Kelime türü)	Biçim Yapısı	Kaside:Beyt/ Sayfa
zûlm	Kelime başısında (ظ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1065:6/s.39
zâti	Kelime başısında (ذ) harfin bulunması Kelimedede fonetik uyumu yok	İsim	Yalın	1005:7/s.4
zerreler	Kelime başısında (ذ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1032:3/s.20
zilletden	Kelime başısında (ذ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1045:5/s.27
zıkr	Kelime başısında (ذ) harfin bulunması	İsim	Yalın	1117:10/s.71

Sonuç

Zatî divanı 15. Yüzyılda yazılmıştır. Arapça kelımlerının sık sık rastlanmaktadır. Çünkü bu devride Arapça kelımlerinden çok kullanılmaktadır. Genel olarak Arapça ve Türkçe arasında büyük farklar bulunmaktadır. Arapça ve Türkçe arasında fonetik ve biçim yapısı bakımından çok farklıdır. İnceleme fonetik ve biçim yapısı olarak iki ana başlık altında ele alınmıştır. Çalışmamızın tablodan ilk alandaki Arapça kelımleri , ikinci alandaki fonetik yapısı, üçüncü alandaki tasnifi (kelime türü), dördüncü alandaki biçim yapısı , beşinci alandaki ise kaside: beyt/ sayfa tespit edilmiştir.

Yukarıda verilen veriler ışığında bu çalışmada elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:-

1. Arapça kelımlerde uzun vokaller yazılır, kısa vokaller yazılmaz.
2. Telaffuzu bakımından ise bu kelımler değişikliklere uğramıştır, çünkü türkçe alfabesinde (ء خ ح ذ ع ق ض ط) harfleri yoktur.
3. Türkçeye yabancı dillerden giren bazı kelımlerin yapısında ses uyumu yoktur.
4. Arapça kelımlerin Biçim yapısı bakımından yalın ve birleşik kelımleri çok kullanılmaktadır. Türemiş kelımleri ise çok az rastlanmaktadır.
5. Araştırmada kullanılan transkripsiyon işaretleri: (ا uzun â / ء , / ع , / ذ / ز / و / ط / ث / ص / خ / ق / ح / ض)

Kaynakça

1. BANGUOĞLU Tahsin; Türkçenin Grameri, 2. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007.
2. ÇAVUŞOĞLU, Mehmed- Ali Tanyeri; Zatî Divanı (Edisyon keritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı III. Cild, İstanbul üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İst. 1987.
3. DEMİR, Tufan ; Türkçe Dilbilgisi, Kurmay Yay.,Ank.2006.
4. EDİSKUN Haydar;Türk Dilbilgisi, Remzi Kitabevi, İstanbul 1985.
5. ERGİN Muharrem; Osmanlıca Dersleri, 28 Baskı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2016.
6. -----; Türk Dilbilgisi , Bayrak Yay., İstanbul 2000.
7. GÜNEŞ, Sezai ; Türk Dili Bilgisi, Rektörlük Yay., 3.Basım, izmir 1997.
8. GENCAN, Tahir Nejati; Dil Bilgisi, TDK.Yay., 2.Baskı, İst.1971.
9. GÜSEVİN,Gürer; Eski Anadolu Türkçesi, Gazi Yay., Ank.2004.
10. HENGİRMEN,Mehmet; Türkçe Dilbilgisi, Engin Yay., Ank.2007.
11. KORKMAZ, Zeynep; Gramer Terimleri Sözlüğü, TDK.Yay., 3.Baskı, Ank.2007.
12. ÖZTOPRAK, Nihat, Osmanlı Türkçesi-ı , Anadolu Üniversitesi Basılmıştır, 1. Baskı, seki Şehir 2011.
13. ÖZTÜRK, Mürsel; Farsça Dilbilgisi, TTK.Yay., Ankara 1988.
14. TÜRK DÜNYASI EL KİTABI, 1977.
15. TİMURTAŞ Faruk Kadri; Tarih içinde Türk Edebiyatı, Vilayet Yayınları, İstanbul 1981.
16. -----; Osmanlı Türkçesine Giriş, 27 Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul 2008.

دراسة حول تغيرات الشكل والصوت لل كلمات العربية في ديوان ذاتي

مستخلص

استخدمت الكثير من الكلمات العربية في اللغة العثمانية التركية حيث استخدمت كتابات كثيرة على المدى الطويل للأتراك .

ومن اهم هذه الكتابات الكتابة الأورخونية والأيقورية والعربية والكتابة بالحروف اللاتينية . واستمر استخدام الاتراك للحروف العربية منذ دخول الاتراك للإسلام من القرن العاشر حتى القرن العشرين واستمرت الكتابة بالحروف العربية ما يقارب الف سنة وان اصل الحروف العربية تبلغ 28 حرفا لكن الاتراك استخدموا 36 حرفا وذلك بإضافة 8 حروف فارسية وتركية الاصل . وتناولت في هذه الدراسة الديوان المسمى (ديوان ذاتي قسم الغزل) المكتوب في القرن الخامس عشر الذي اشتهر باستخدام الكتاب للكثير من الكلمات العربية . وتناولت كذلك دراسة الكلمات العربية الداخلة الى اللغة التركية العثمانية من ناحية الشكل والصوت .

القصائد في (ديوان ذاتي قسم الغزل) مقسمة حسب ابجدية الحروف وقد قمت باستخراج بعض الامثلة من القصيدة النونية .

وقد قسمت الدراسة الى قسمين القسم الاول من ناحية بناء الشكل (مفرداً أسماء مركبة) افعال مركبة صفات مركبة)

القسم الثاني الدراسة من ناحية بناء الصوت (التوافق الصوتي للكلمات ومن ناحية الحروف العربية المستخدمة في الكلمات التركية وهذه الحروف غير موجودة في اللغة التركية وهي ء-خ-ح-ذ-ع-ق-ض-ة).

الكلمات المفتاحية: الكلمة، اللغة العربية، العثمانية التركية، علم الصوت وعلم الشكل.

